

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد کرج

دانشکده حقوق و علوم سیاسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

گرایش: روابط بین الملل

عنوان:

تأثیر دزدی دریایی بر رویکرد سازمان بنادر و دریانوردی جمهوری اسلامی ایران
در چارچوب تعهدات عرفی کنوانسیون حقوق دریاها

نگارش:

محمود کیانی

استاد راهنما: سرکار خانم دکتر فاطمه کیهان لو

استاد مشاور: جناب آقای دکتر مهرداد ناظمی

استاد داور: جناب آقای دکتر آرمین امینی

سال تحصیلی: ۱۳۹۱

اجرای این پایان نامه مورد حمایت مالی سازمان بنادر و دریانوردی قرار گرفته است و سازمان به عنوان تنها مرجع حاکمیتی کشور در امور بندری، دریایی و کشتیرانی بازرگانی به منظور ایفای نقش مرجعیت دانشی خود و در راستای تحقق راهبردهای کلان نقشه جامع علمی کشور مبنی بر "حمایت از توسعه شبکه‌های تحقیقاتی و تسهیل انتقال و انتشار دانش و سامان‌دهی علمی" از طریق "استانداردسازی و اصلاح فرایندهای تولید، ثبت، داوری و سنجش و ایجاد بانک‌های اطلاعاتی یکپارچه برای نشریات، اختراعات و اکتشافات پژوهشگران"، اقدام به ارایه این اثر در سایت SID می‌نماید.

چکیده:

بر طبق یافته‌های تحقیق فوق پدیده ظهور دزدی دریایی در سوماتالی و افزایش حملات آن‌ها به کشتی‌های ایرانی، تغییرات اساسی در سیاست‌گذاری‌های کلان سازمان بنادر و دریانوردی برای مبارزه با این پدیده در پی داشته است. در واقع تهدیدات بالقوه دزدان دریایی برای کشتی‌های ایرانی منجر به رویکرد مشارکتی سازمان بنادر و دریانوردی جمهوری اسلامی ایران برای حفاظت از امنیت بین‌المللی دریانوردی شده است. در خلال تهیه پایان نامه مزبور تلاش گردید با ارائه معتبرترین تعریف‌ها از دزدی دریایی و تعیین حدود آن در حقوق بین‌الملل و حقوق دریاها، نشان داده شود که ایران عمدتاً به صورت عرفی تعهدات مندرج در کنوانسیون‌های ۱۹۵۹ و ۱۹۸۹ را رعایت می‌کند. در این پایان نامه با واکاوی متغیر مستقل تحقیق که مکانیسم و فرایند دزدی دریایی بود، متغیر وابسته تحقیق که مکانیسم مشارکت عملیاتی و حقوقی کشورهای عضو (OMI) و سیاست دریایی ج.ا. ایران در کنوانسیون حقوق دریاها بود، اثبات گردید. البته با ظهور پدیده دزدی دریایی در سوماتالی نشان دادیم که ایران در چند سال اخیر همکاری‌های مشترک بسیاری با سازمان بین‌المللی دریانوردی (OMI) داشته است. همچنین این نکته نیز در طول تحقیق اثبات شد که جمهوری اسلامی ایران و به نمایندگی از آن سازمان بنادر و دریانوردی که متولی امر دریا و دریانوردی می‌باشد، تغییر رویکرد اساسی در بحث دزدی دریایی داشته است؛ به طوری که بر طبق آمارهای ارائه شده نشان دادیم ایران اقدامات بی شماری در عرصه ملی برای تأمین امنیت کشتی‌ها مقرر نموده و همچنین در چند سال اخیر در موارد زیادی حتی در بحث دزدان دریایی دخالت نظامی نموده است. به خصوص در قوانین جدیدتر سازمان بنادر و دریانوردی جمهوری اسلامی ایران مقوله امنیت دریایی جایگاه محوری تری یافته است. به این ترتیب فرضیه اصلی تحقیق اثبات گردید و این مسئله نیز روشن گشت که دزدی دریایی سبب مشارکت عملیاتی و حقوقی کشورهای عضو سازمان بین‌المللی دریانوردی (IMO) شده است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
د.....	چکیده

کلیات و طرح پژوهش

۱.....	مقدمه
--------	-------

فصل اول: دزدی دریایی، تاریخچه، تعاریف و مفاهیم

۱۲.....	گفتار اول : تاریخچه دزدی دریایی
۱۲.....	بند اول: دزدی دریایی از دوران باستان تا عصر حاضر
۱۵.....	بند دوم؛ دزدی دریایی در عصر حاضر
۱۸.....	گفتار دوم؛ تعریف دزدی دریایی
۱۸.....	بند اول: دزدی دریایی در کنوانسیون‌های حقوق دریاهای
۱۸.....	۱-۱ کنوانسیون ژنو در مورد دریاهای آزاد مصوب ۱۹۵۸
۲۰.....	۲-۱ آثار حقوقی اصل آزادی دریاهای مطابق با کنوانسیون ۱۹۵۸ دریای آزاد
۲۳.....	۳-۱ دیدگاه کنوانسیون ملل متحد در مورد حقوق دریاهای مصوب ۱۹۸۲
۲۸.....	گفتار سوم: ریشه‌ها و آثار دزدی دریایی
۲۸.....	بند اول: ریشه‌ها و علل شیوع پدیده دزدی دریایی در سومالی

- ۱-۱ حوزه فعالیت دزدان دریایی سومالی - منطقه پرخطر..... ۲۹
- ۲-۱ فعالیت دزدان دریایی..... ۳۰
- بند دوم: آثار دزدی‌های دریایی..... ۳۰
- ۱-۲ نمودارها و جداول آماری حملات مسلحانه دزدان دریایی..... ۳۳
- بند سوم: صدمات و خسارات وارده بر تجارت دریایی و پیامدهای این پدیده در منطقه..... ۳۸
- فصل دوم: تعهدات دولت‌ها در مقابله با دزدی دریایی**
- گفتار اول: تعهدات عرفی دولت‌ها در مقابله با دزدی دریایی..... ۴۶
- بند اول: دزدی دریایی جرمی بین‌المللی..... ۴۶
- بند دوم : صلاحیت جهانی..... ۵۲
- ۱-۲ کنوانسیون مقابله با اعمال غیرقانونی علیه امنیت دریانوردی..... ۵۳
- ۲-۲ کنوانسیون ملل متحد در مبارزه با جرایم سازمان یافته فراملی..... ۵۷
- گفتار دوم: تعهدات و قراردادهای دولت‌ها برای مقابله با دزدی دریایی..... ۶۰
- بند اول: اقدامات سازمان بین‌المللی در یایی (آیمو)..... ۶۰
- گفتار سوم: قطعنامه های شورای امنیت برای مقابله با دزدی دریایی..... ۶۴

فصل سوم: دزدی دریایی و رویکرد جمهوری اسلامی ایران

- گفتار اول: اهمیت صنعت دریانوردی برای ج. ا. ایران و سطوح ارتباطی آن با آیمو..... ۷۰
- بند اول: موقعیت ممتاز ایران در صنعت دریانوردی..... ۷۰
- بند دوم: سطوح و لایه های ارتباطی میان جمهوری اسلامی ایران و آیمو..... ۷۵
- گفتار دوم: اقدامات مشترک ایران با سایر کشورها برای مقابله با دزدی دریایی..... ۸۳
- بند اول: تشکیل سمپوزیوم از سوی هند و با حضور ایران و عربستان..... ۸۳
- بند دوم: یادداشت تفاهم ایران و سومالی..... ۸۶
- گفتار سوم: اقدامات ملی ایران برای مقابله با دزدی دریایی..... ۸۷
- بند اول: نیروی دریایی و برقراری امنیت دریایی..... ۸۷
- بند دوم: نقش نیروی دریایی راهبردی ا. ج. ا. در حفظ و برقراری امنیت دریایی..... ۹۰
- بند سوم: سازمان بنادر و دریانوردی و تدوین راهکارهای حفاظت از کشتی ها در برابر دزدان دریایی..... ۹۲
- ۱-۳ اقدامات عملی ارگان های دریایی جمهوری اسلامی ایران..... ۱۰۵
- ۲-۳ سازمان شیلات ج. ا. ایران و مقابله با دزدان دریایی شیلات..... ۱۰۶
- نتیجه گیری..... ۱۰۷
- فهرست منابع و مآخذ..... ۱۱۵
- پیوست ها و ضمایم..... ۱۲۰